

Sygn. I C 310/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 kwietnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Słupsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Beata Kopania
Protokolant:	sekretarz sądowy Małgorzata Bugiel

po rozpoznaniu w dniu 17 kwietnia 2019 r. w Słupsku

na rozprawie

sprawy z powództwa A. S. (1)

przeciwko A. S. (2)

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli

1. oddała powództwo;

2. zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 10.817 zł (słownie: dziesięć tysięcy osiemset siedemnaście złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Na oryginale właściwy podpis

Sygn. akt IC 310/18

UZASADNIENIE

Powód, A. S. (1), wniósł przeciwko pozwanej, A. S. (2) pozew z żądaniem zobowiązania pozwanej do przeniesienia na powoda własności udziału wynoszącego $\frac{1}{2}$ w zabudowanej nieruchomości gruntowej oznaczonej numerem geodezyjnym (...), o obszarze o, (...), położonej w obrębie ewidencyjnym U. numer (...), Miasto U., powiat (...), województwo (...), położonej w U. przy ul. (...), objętej księgą wieczystą prowadzoną przez Sąd Rejonowy w S. (...). Zażądał również zasądzenia od pozwanej na jego rzecz kosztów procesu.

Na uzasadnienie podał, iż aktem notarialnym z dnia 23 września 2016r. darował pozwanej – swej córce udział w wyżej opisanej nieruchomości. Jednak pismem z dnia 23 maja 2018r. odwołał darowiznę, albowiem oczekiwał, że pozwana wraz z mężem będzie wobec niego spolegliwa i lojalna. Nadto wskazał, że wspomagał córkę między innymi pożyczką gotówkową w kwocie 42.000 zł. Jednak z chwilą, gdy powód zażądał zwrotu pożyczki, pozwana nie tylko odmówiła zwrotu pożyczki, lecz od tej chwili zaczęła nękać powoda na różne sposoby. Podał, że pozwana jest wulgarna, czyni mu drobne złośliwości, rozgłasza o nim fałszywe informacje, domaga się interwencji policji w sytuacjach przez siebie sfingowanych. Takie zachowanie pozwanej wyczerpuje znamiona rażącej niewdzięczności, uzasadniającej odwołanie darowizny.

Pozwana, A. S. (2), wniosła o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów procesu.

Zaprzeczyła, by zachowywała się niewłaściwie wobec powoda. Podkreśliła, że to powód dopuszcza się względem pozwanej działań noszących znamiona uciążliwości. Od 2017r. używa wobec niej słów wulgarnych, zachowuje się impulsywnie, chce decydować o sprawach związanych z zarządzaniem nieruchomością. Nadto, w 2017r. odciął dopływ wody do tej części nieruchomości, którą zajmuje pozwana i jej rodzina. Wskazała, że między stronami powstały też nieporozumienia na tle ilości zużywanych mediów. Dodatkowo, od 2017r. powód żąda od pozwanej kwoty 30.000 zł. tytułem zwrotu rzekomej pożyczki. Zmiana w zachowaniu powoda nastąpiła, zdaniem pozwanej, od czasu, kiedy powód zaczął się spotykać z aktualną partnerką życiową.

Sąd ustalił:

W dniu 23 września 2016r. powód zawarł z pozwaną w kancelarii notarialnej w U. umowę darowizny udziału wynoszącego 1/2 w zabudowanej nieruchomości gruntowej oznaczonej numerem geodezyjnym (...), o obszarze o (...), położonej w obrębie ewidencyjnym U. numer (...), Miasto U., powiat (...), województwo (...), położoną w U. przy ul. (...), objętej księgą prowadzoną przez Sąd Rejonowy w S. (...).

W tym samym dniu i tym samym aktem notarialnym matka pozwanej, J. S., przekazania jej 1/2 udziału w powyższej nieruchomości.

Jednocześnie pozwana, wykonując polecenie darczyńcy ustanowiła na tej nieruchomości na rzecz powoda dożywotnio i bezpłatnie służebność osobistą mieszkania polegająca na prawie do zamieszkiwania przez niego w jednym pokoju, kuchni i łazience znajdujących się na pierwszej kondygnacji oraz dwóch pokoi znajdujących się na drugiej kondygnacji budynku mieszkalnego położonego w U. przy ul. (...).

Dowód: akt notarialny z dnia 23.09.2016r., rep. A numer (...), k. 8 – 10.

Na nieruchomości znajdują się dwa budynki, „stary i nowy”. W nowej części na piętrze mieszka pozwana wraz ze swoim mężem i kilkuletnim synem. Parter budynku w zamierzeniu jej rodziców miał być oddany do wynajęcia letnikom. Pozwana nie wynajmuje jednak tej części. Pozwany zajmuje zaś „starą” część budynku mieszkalnego.

J. S., była żona powoda, mieszkała tam do stycznia 2013r.

Dowód: zeznania świadka J. S. 01:10:51 protokół rozprawy z dnia 15.01.2019r., k. 95v, przesłuchanie pozwanej 01:27:17 protokół rozprawy z dnia 17.04.2019r., k. 111.

Pozwana wraz z mężem i dzieckiem wprowadził się do tej nieruchomości w 2013r. Współwłaściciele zgodzili się na to. Pozwana wówczas wróciła z zagranicy wraz z mężem i nie mieli pracy. Powód w tym czasie przekazał córce kartę płatniczą z informacją, że pozwana może pobierać środki pieniężne na zakup żywności oraz na utrzymywanie nieruchomości, tj. opłacania należności za media, podatek, środki czystości itp.

Dowód: częściowo zeznania świadka K. S. 01:12:21, 01:22:17 protokół rozprawy z dnia 15.01.2019r., k. 95v – 96, przesłuchanie pozwanej 01:17:03 protokół rozprawy z dnia 17.04.2019r., k. 110v.

Do 2017r. stosunki stron układały się poprawnie. Pozwana miała dobre relacje z ojcem. Spędzali razem czas, powód korzystał z posiłków przygotowywanych przez córkę. Miał dobre relacje z wnukiem. Pozwana sprzątała część mieszkalną zajmowaną przez powoda.

Dowód: zeznania świadka J. S., 00:50:26 protokół rozprawy z dnia 15.01.2019r., k. 94v, zeznania świadka K. S. 01:14:09 protokół rozprawy z dnia 15.01.2019r., k. 95v, przesłuchanie pozwanej 01:04:12 protokół rozprawy z dnia 17.04.2019r., k. 110.

W 2017r. pozwana wraz mężem kupili 11 – letnie auto B.

W 2017r. powód zażądał od pozwanej zwrotu pożyczonych pieniędzy, tych które pozwana pobrała za zgodą i wiedzą powoda przy użyciu karty płatniczej. Zarzucał, że córka ukradła mu pieniądze. Od tego momentu zaczęły się nieporozumienia.

Od końca 2016r. powód zaczął spotykać się z sąsiadką, R. S.. Od 2017r. partnerka powoda zaczęła nocować u powoda. Dlatego też pozwana zaczęła żądać od powoda, aby dokładał się do opłat za media. Powód nie godził się na to.

Między stronami dochodziło do coraz częstszych kłótni i nieporozumień. Powód używał słów obraźliwych wobec powódki i jej męża.

W dniu 30 sierpnia 2017r. powód zastawił pozwanej wyjazd z posesji. Powód podczas tego zdarzenia kierował do pozwanej i do swej byłej żony, J. S. słowa obraźliwe. Powód odgrażał się, że „porozbija” samochody. Pozwana wezwała policję na interwencję. Po tym zdarzeniu pozwana złożyła monitoring na posesji i jedną z kamer systemu monitorującego ukierunkowała na wejście do budynku, z którego korzysta powód. Takie rozwiązanie zezłościło powoda.

W dniu 30 sierpnia 2017r. powód odciał dopływ wody do części nieruchomości zamieszkałej przez pozwaną i jej rodzinę. Taki stan rzeczy utrzymywał przez kilka dni.

W dniu 7 grudnia 2017r. doszło do kolejnej kłótni między ojcem a córką i na posesji znowu była interwencja policji.

W 2017r. powódka wymieniła zamki w drzwiach do pomieszczenia przeznaczonego dla letników.

Dowód: pismo Komisariatu Policji z dnia 15.10.2018r., k. 91, zeznania świadka J. S., 00:52:02, 00:54:22, 00:58:10 protokół rozprawy z dnia 15.01.2019r., k. 94v – 95, zeznania świadka K. S. 01:14:09, 01:16:32, 01:19:05, 01:10:12 protokół rozprawy z dnia 15.01.2019r., k. 95v - 96, częściowo przesłuchanie powoda 00:44:52 protokół rozprawy z dnia 17.04.2019r., k. 109, przesłuchanie pozwanej 01:04:12, 01:08:48 protokół rozprawy z dnia 17.04.2019r., k. 110.

Dnia 22 grudnia 2017r. do Miejskiego Zespołu (...) w U. wpłynęła (...), z której wynikało, że powód stosuje przemoc wobec pozwanej. W ramach procedury odbywały się rozmowy ze stronami oraz spotkania grupy roboczej. Wobec braku podstaw do uznania, że dochodzi do przemocy oraz wobec faktu, iż stromy zaczęły się ze sobą kontaktować za pośrednictwem prawników 2018r. zakończono prowadzenie procedury (...) (fakt sądowi znany z urzędu).

W 2018r. pozwana złożyła zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przez powoda przestępstwa z art. 191 kk.

Postanowieniem z dnia 23 kwietnia 2018r. policja umorzyła dochodzenia w sprawie zmuszania w okresie od 30 sierpnia 2017r. do dnia 14 grudnia 2017r. w U. poprzez zastosowanie groźby bezprawnej pozbawienia życia, przemocy skierowanej przeciwko rzeczy polegającej na odcięciu odpływu ciepłej wody A. S. do określonego działania wbrew woli pokrzywdzonej, tj. o czyn z art. 191 § 1 k.k. na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. wobec braku znamion czynu zabronionego. W uzasadnieniu postanowienia wskazano, że działanie A. S. (1) jest działaniem o charakterze złośliwym. Zatem przyjąć należy, że czyn wyczerpuje znamiona czynu zabronionego z art. 107 kw.

Dowód: postanowienie Policji z dnia 23.04.2018r., k. 54 – 56

Pismem z dnia 23 maja 2018r. powód złożył pozwanej oświadczenie o odwołaniu darowizny, domagając się przeniesienia własności przedmiotu darowizny z powrotem na powoda. Wskazał, że przyczyną odwołania darowizny jest rażąca niewdzięczność pozwanej, która przejawia się w tym, że bezzasadnie, bez jakiegokolwiek powodu składała informację o rzekomym znęcaniu się nad nią przez darczyńcę, co skutkowało założeniem (...), co w rezultacie doprowadziło do ustalenia całkowitej bezzasadności doniesienia obdarowanej. W piśmie tym powód wyznaczył termin stawienia się w kancelarii notarialnej w U. na dzień 11 czerwca 2018r. Pozwana nie stawiała się. W piśmie z dnia 4 czerwca 2018r. wskazała, że brak jest podstaw do skutecznego odwołania darowizny.

Dowód: oświadczenie powoda z dnia 23.05.2018r., k. 11, dowód nadania pisma, k 12, pismo pozwanej z dnia 4 czerwca 2018r., k. 49 – 50.

W 2018r. pozwana doprowadziła do rozdziału mediów, energii elektrycznej, gazu i wody. Wskutek powyższego doszło do zamontowania osobnych liczniki dla części zajmowanej przez powoda i pozwaną oraz podlicznika zużycia wody i odprowadzenia ścieków. Każda ze stron ma teraz własną umowę dotyczącą zużycia mediów. Nadto woda rozliczana jest według wskazań podlicznika. Pozwana uprzedziła powoda na piśmie, że podejmie takie działania oraz wskazania terminy do stawiennictwa do zakładu energetycznego i dostawcy gazu celem zawarcia umowy o dostawę mediów. Wskazała, że jeśli tego nie uczyni do dnia 20 sierpnia 2018r., to z własnej woli i własnej winy pozbawiony będzie zarówno energii elektrycznej, jak również dostawy gazu. Pozwana zawarła takie umowy, powód również.

Dowód: pismo pozwanej z dnia 16.07.2018r., k. 58 - 60, umowy o dostawę mediów, k. 61 – 62, 63 – 65, pismo pozwanej z dnia 03.08.2018r., k. 67 – 68, przesłuchanie powoda 00:59:28 protokół rozprawy z dnia 17.04.2019r., k. 109v,

Sąd zważył:

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Stan faktyczny sąd ustalił na podstawie dokumentów złożonych do akt sprawy, albowiem ich autentyczność nie była wzajemnie kwestionowana. Nadto sąd dał wiarę zeznaniom świadków, J. S. i K. S., albowiem ich treść była spontaniczna i logiczna. Nadto korelowała z pozostałym materiałem dowodowym, w tym z dokumentami i przesłuchaniem pozwanej. Również wiarygodne były zeznania świadka strony powodowej, K. O., choć ich treść nie była pomyślna dla powoda, albowiem świadek ta zeznała, że nie widziała żadnych niewłaściwych zachowań pozwanej wobec powoda.

Sąd odmówił natomiast wiarygodności zeznaniom świadka, R. S.. Ich treść nie była konkretna. Cechowały ją natomiast emocjonalne wypowiedzi, ukierunkowane na przedstawienie pozwanej w niekorzystnym świetle. Nadto były nielogiczne, np. świadek podała, iż spędza w pracy po 10 – 12 godzin w sezonie letnim, zaś w sezonie zimowym do 18.00, gdyż prowadzi sklep. Jednocześnie podała, że „wielokrotnie słyszała”, jak pozwana mówiła do ojca, że jest „chamem”. Jednocześnie nie wyjaśniła, kiedy i w jakich konkretnie okolicznościach była świadkiem takiego zachowania. Podała, że pozwana rozpowiada o powodzie nieprzychylnie informacje, a świadek wie to stąd, iż „mieszka w U. od 40 lat, zna bardzo dużo ludzi, którzy do niej przychodzą i mówią, że pozwana skłóciła rodzinę i pytają, co się w tej rodzinie dzieje”. Jej wypowiedzi były subiektywne, jak np. te o „rozkopaniu” polbrurku, albowiem świadek nie podała, że polbruk został rozkopany, by przeprowadzić prace na spornej nieruchomości oraz, że polbruk ten został ułożony zaraz po ich zakończeniu. Nadto świadek działa w mylnym, własnym przekonaniu, że ewentualna sprzedaż domu przez pozwaną skutkować będzie eksmisją powoda. Tymczasem świadek mieszka z powodem (przynajmniej u niego nocuje), jest jego partnerką. Zatem ma interes bezpośredni w tym, by powód uzyskał korzystne dla siebie rozstrzygnięcie sądowe.

Co do przesłuchania stron, sąd w całości dał wiarę przesłuchaniu pozwanej z uwagi na to, że jest ono spójne i logiczne, zaś powodowi – jedyne w części dotyczącej okoliczności w zasadzie bezspornych. Sąd odmówił natomiast wiarygodności co do zawarcia między stronami umowy pożyczki, czy też nękania powoda przez jego córkę, albowiem twierdzenie powyższe nie znalazły oparcia a w materiale dowodowym nadto nacechowane są wypowiedziami ocennymi.

Przechodząc do analizy zgłoszonego żądania stwierdzić należy, iż zgodnie z treścią art. 898 § 1 k.c. darczyńca może odwołać darowiznę, nawet już wykonaną, jeśli obdarowany dopuścił się względem darczyńcy rażącej niewdzięczności. Stosownie do art. 900 k.c. odwołanie darowizny następuje przez oświadczenie złożone obdarowanemu na piśmie. Jednakże darowizna nie może być odwołana po upływie roku od dnia, w którym uprawniony do odwołania dowiedział się o niewdzięczności obdarowanego (art. 899 § 3 k.c.).

W niniejszej sprawie poza sporem jest, że w dniu 23 września 2016r. powód zawarł z pozwaną w kancelarii notarialnej w U. umowę darowizny udziału wynoszącego 1/2 w zabudowanej nieruchomości gruntowej oznaczonej numerem geodezyjnym (...), o obszarze o, (...), położonej w obrębie ewidencyjnym U. numer (...), Miasto U., powiat (...), województwo (...), położoną w U. przy ul. (...), objętej księgą prowadzoną przez Sąd Rejonowy w S. (...). Rozstrzygnięcie sprowadza się do ustalenia, czy pozwana dopuściła się w stosunku do powoda zachowania, które uznać należy za rażącą niewdzięczność.

Ustawodawca uzależnił skuteczne odwołanie darowizny od dopuszczenia się przez obdarowanego rażącej niewdzięczności wobec darczyńcy. Posłużył się zwrotem niedookreślonym, pozostawiając sądowi ustalenie, czy konkretne zachowanie obdarowanego mieści się w pojęciu rażącej niewdzięczności. Zróżnicowanie sytuacji życiowych czyni niemożliwym sformułowanie generalnych elementów pojęcia rażącej niewdzięczności. W doktrynie i orzecznictwie przyjmuje się, że taka niewdzięczność występuje wówczas, gdy obdarowany dopuszcza się względem darczyńcy zachowań, które oceniając rozsądnie, przy uwzględnieniu miernika obiektywnego i subiektywnego, muszą być uznane za wysoce niewłaściwe dotkliwie i krzywdzące darczyńcę i jednocześnie charakteryzujące się znacznym nasileniem złej woli, ukierowanej na wyrządzenie darczyńcy krzywdy lub szkody majątkowej. Chodzi tu więc przede wszystkim o popełnienie przestępstwa przeciwko życiu lub zdrowiu, czci albo mieniu, ciężkie naruszenie obowiązków rodzinnych, naruszenie godności osobistej ze świadomością i w nieprzyjaznym zamiarze. Znamion rażącej niewdzięczności nie wyczerpują z reguły czyny nieumyślne obdarowanego, a także drobne czyny nawet umyślne, ale nie wykraczające w określonych środowiskach poza zwykłe konflikty życiowe czy rodzinne, jak też wywołane zachowaniem się czy działaniem darczyńcy. Nie bez znaczenia jest też przyczyna niewdzięczności, albowiem umożliwia dokonanie oceny, czy i na ile zachowanie obdarowanego może być uznane za nieusprawiedliwione.

Powód upatruje rażącej niewdzięczności pozwanej w bezpodstawnym rozpoczęciu procedury (...), bezpodstawnym zawiadomianiu policji o zdarzeniach na posesji, naklejaniu obraźliwych naklejek w pobliżu domu, używania wobec powoda słów wulgarnych, założeniu monitoringu obserwującego powoda, wymianie zamków do pomieszczenia przeznaczonego dla letników.

Nieuprawnione są twierdzenia powoda o bezpodstawnym uruchomieniu procedury (...), zawiadomianiu policji o sytuacjach konfliktowych na spornej posesji. Pozwana rzeczywiście w 2017r. doprowadziła do uruchomienia procedurę (...) oraz dwukrotnie w 2017r. wezwała policję na posesję. Jednakże zachowanie pozwanej mieściło się w granicach jej uprawnień, było reakcją na niewłaściwe zachowanie powoda, który od 2017r. zaczął zachowywać się zaczepnie wobec pozwanej. Miał do niej pretensje o to, że „ukradła” mu pieniądze, zastawił jej wyjazd z posesji, zapowiadając, że „porozbija” samochody, odciął pozwana i jej rodzinę od dostawy wody. Zatem pozwana była uprawniona do tego, by czuć się zagrożona, mogła zatem skorzystać z uprawnień wezwania policji, czy założenia procedury (...). Jej działania były oparte o prawdziwe informacje, co potwierdzili świadkowie J. S. i K. S..

Twierdzenia powoda o naklejaniu przez pozwaną obraźliwych naklejek w pobliżu domu są całkowicie dowolne, nie poparte żadnym materiałem dowodowym.

Zarzuty używania wobec powoda słów wulgarnych nie znalazły potwierdzenia w dowodach. Z zeznań świadków, J. S. i K. S. wynika, że to powód od 2017r. używał słów wulgarnych wobec pozwanej, był agresywny i zaczepny. Nawet, gdyby uznać, że pozwana podczas kłótni z ojcem użyła wobec niego słów nieprzyzwoitych, to choć takie zachowanie nie zasługuje na aprobatę, to uznać należałoby, iż było ono wynikiem rodzinnej kłótni, a nie zachowania o znacznym nasileniu złej woli, ukierunkowanym na wyrządzenie darczyńcy krzywdy.

Co do założenia monitoringu i wymiany zamków, to wskazać należy, że działania te mieszczą się w granicach prawa własności spornej, jakie przysługuje powódce. Zmiana zamków w części zajmowanej przez pozwaną była dopuszczalna. Powód ma prawo korzystać z części opisanych w akcie notarialnym. Nie obejmuje ono parteru w części zajmowanej przez pozwaną. Zatem mogła ona, jako właścicielka tej części nieruchomości zmienić zamki.

Na koniec należy odnieść się od kwestii pożyczki. Warto wskazać, że twierdzenia podwoda są niekonsekwentne, zarówno jeśli chodzi o przedmiot pożyczki, tj. 42.000 zł. czy 30.000 zł., jak i daty zawarcia pożyczki i daty jej zwrotu. Niewątpliwie powód pomógł swej córce w 2013r., kiedy to wręczył jej kartę płatniczą, uprawniając ją do pobierania pieniędzy na zakup żywności, środków czystości, opłacania mediów i podatku od nieruchomości itp. Z poczynionych wydatków powód również korzystał, albowiem spożywał u córki posiłki. Nadto pozwana sprzątała pomieszczenia, które powód zajmował, opierała powoda. Są to okoliczności bezsporne. Trudno jednak przyjąć, by strony łączyła umowa pożyczki, jeśli tak – na jakich warunkach została ona zawarta. Nawet, gdyby za powodem przyjąć, że strony łączyła umowa pożyczki, to niewywiązanie się przez pozwaną z obowiązku zwrotu przedmiotu pożyczki nie uzasadnia odwołania darowizny. Zachowanie takie nie stanowi bowiem o rażąco nagannym zachowaniu obdarowanej.

Reasumując powyższe, powód nie wykazał, by po stronie pozwanej wystąpiło zachowanie noszące znamiona rażącej niewdzięczności wobec powoda. Relacje stron były szczególnie napięte w 2017r. Miały one charakter rodzinnych nieporozumień i wzajemnych pretensji. Są to jednak okoliczności niewystarczające do skutecznego odwołania darowizny. Dlatego też powództwo, na podstawie art. 898 § 1 k.c. stosowanego a contrario, należało oddalić, o czym sąd orzekł w punkcie pierwszym sentencji wyroku.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 par 1 i par 3 k.p.c., art. 99 k.p.c. w zw. z par 2 pkt 7 rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018r., poz. 265), mając na uwadze wynik procesu. Na koszty pozwanej złożyło się wynagrodzenia fachowego pełnomocnika w kwocie 10.800 zł. oraz opłata od udzielonego pełnomocnictwa w wysokości 17 zł. Sąd nie znalazł podstaw do tego, by nie obciążać powoda kosztami procesu należnymi stronie przeciwnej, albowiem pozwana podjęła się obrony, angażując w nią m.in. fachowego pełnomocnika. niesprawiedliwe byłoby pozbycie pozwanej zwrotu kosztów procesu.

Na oryginale właściwy podpis